
TEB-OVA XVI. FINANCIJSKA KONFERENCIJA "NOVA NADA"

Strukturne reforme - pretpostavka stabilnog rasta hrvatskog gospodarstva

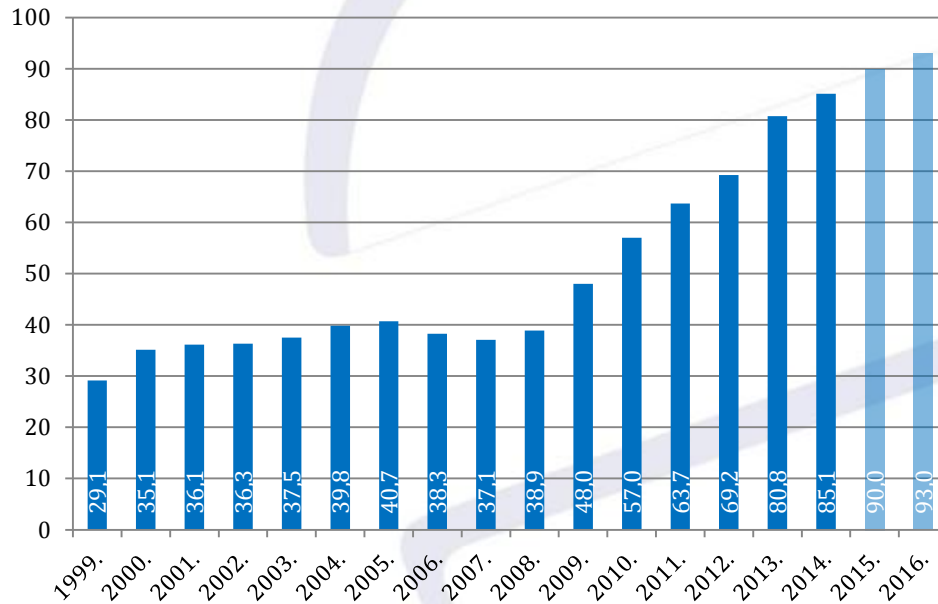
- zašto su u Hrvatskoj nužne strukturne reforme, koje su reforme prioritet i kako ih provoditi?

Sandra Švaljek,
Ekonomski institut, Zagreb

Zagreb, 29. rujna 2015.

Javni dug – pokazatelj ozbiljnih neravnoteža

Slika 1: Kretanje udjela javnog duga u BDP-u, 1999. – 2016.

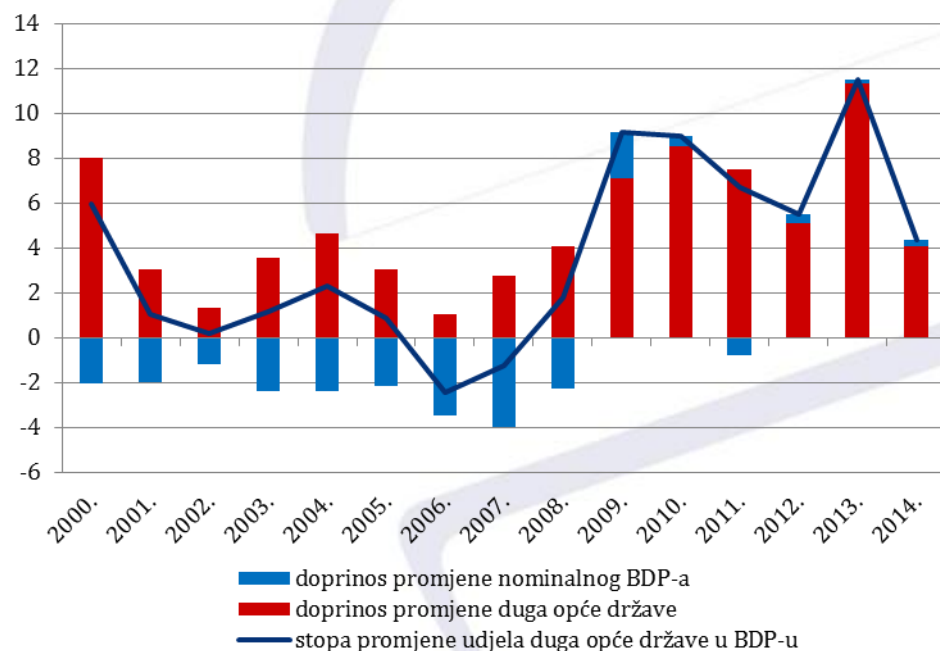

Izvor: HNB, DZS.

- Udio javnog duga u BDP-u dosegnut će 90 posto BDP-a krajem ove godine.
- Upitno je hoće li Hrvatska zadržati ionako vrlo nizak kreditni rejting
- Već sada je udio kamata na dug u BDP-u izuzetno visok (3,5 posto BDP-a), a sve upućuje da će porasti jednom kada kamatne stope na svjetskom tržištu počnu rasti
- Visok javni dug prije svega putem kamatnjaka potencijalno negativno utječe na gospodarski rast

Utjecaj rast na kretanje javnog duga

Slika 2: Promjena udjela javnog duga u BDP-u, 2000. – 2014. i doprinos kretanja BDP-a

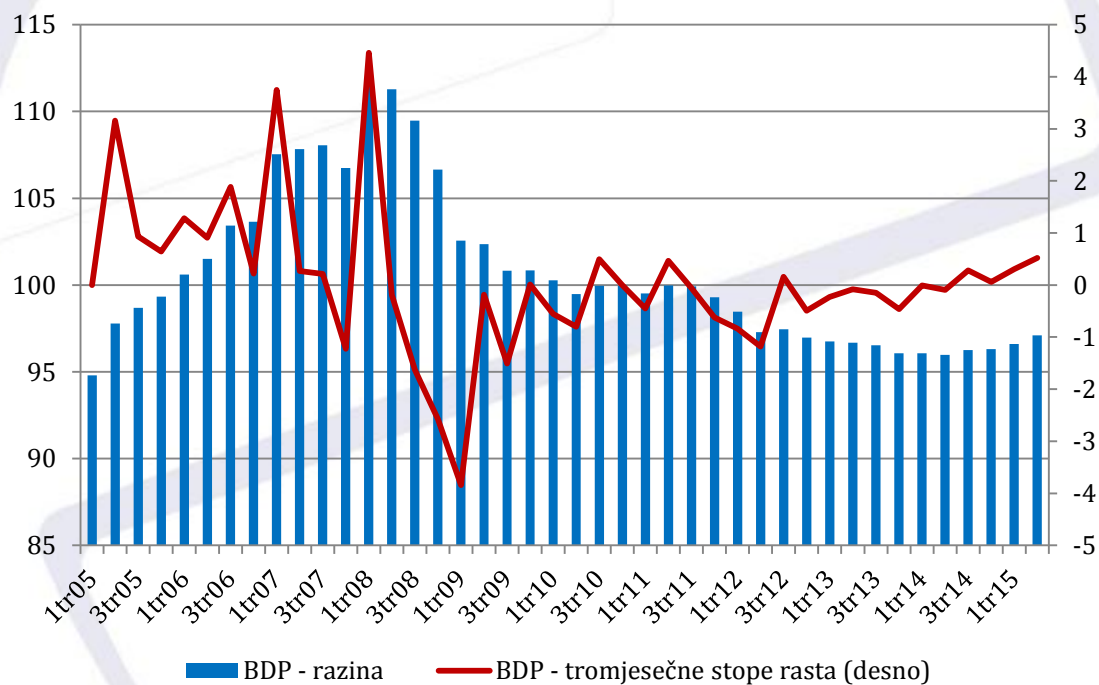

Izvor: HNB, DZS.

- Od izbijanja udio javnog duga godišnje se povećavao i za preko 10 postotnih bodova
- Za razliku od razdoblja do krize, kretanje BDP-a nije usporavalo stopu promjene već ju je, naprotiv, ubrzavalo
- Uz niske ili negativne stope rasta dug će nastaviti rasti, poprimajući alarmantne vrijednosti

Kretanje BDP-a

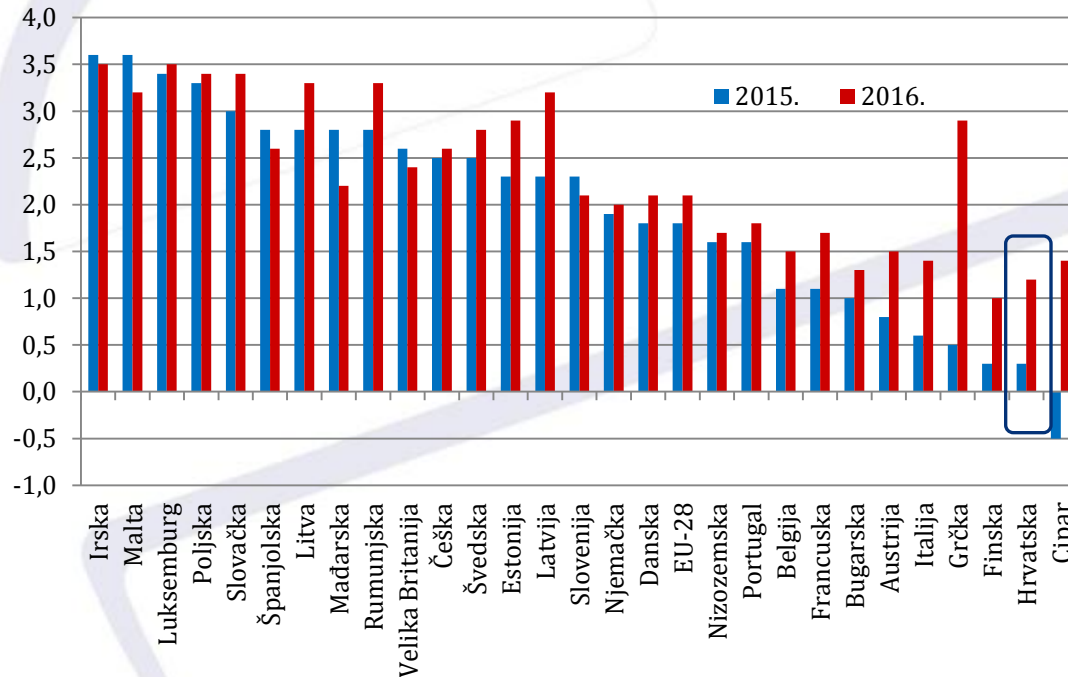
Slika 3: Realni BDP, sezonski prilagođeni podaci, 2010. = 100 (lijevo), % promjene (desno)

Izvor originalnih podataka: DZS.

Projekcije gospodarskog rasta

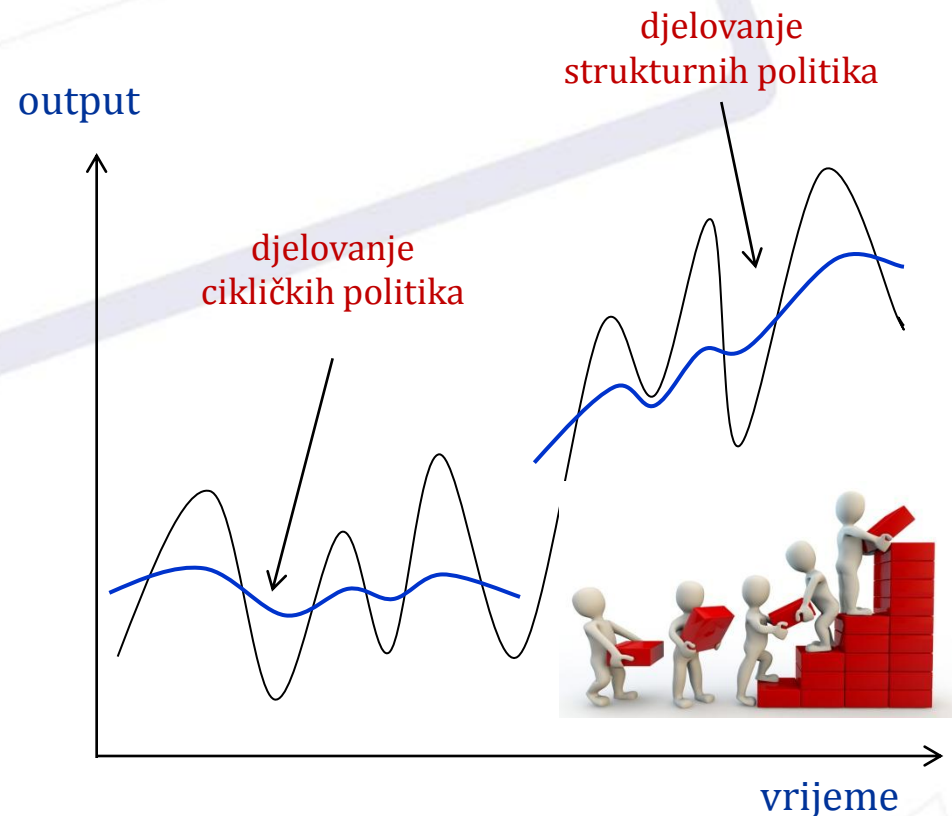
Slika 4: Projekcije realnog BDP-a, EU-28

- Za Hrvatsku se za 2015. godinu predviđa druga najniža stope rasta u EU-28, za 2016. prognoze su povoljnije, ali i dalje predviđena stopa rasta ostaje ispod prosjeka za EU-28
- Uz tako niske stope rasta Hrvatska relativno zaostaje ne samo za prosjekom Unije, nego i za većinom novih članica Unije (Poljska, Slovačka, Litva, Mađarska, Rumunjska, Češka)

Strukturne reforme – zašto su važne?

- **Strukturne reforme** - politike koje trajno i pozitivno mijenjaju ponudu u nekom gospodarstvu
- djeluju i na otpornost na šokove i na rast potencijalnog outputa
- **Cikličke politike** - mijenjaju potražnju, njihov je doseg ograničen jer je količina i proizvodnost proizvodnih faktora u kratkom roku zadana
- upravo stimuliranje potražnje može odgoditi nužno preusmjeravanje gospodarstva prema sektorima s visokom produktivnošću

Strukturne reforme – koji su prioriteti?

▪ **Strukturne reforme mogu biti**

- ✓ reforma mirovinskog sustava
- ✓ reforma zdravstvenog sustava
- ✓ reforma sustava socijalne zaštite
- ✓ ostale reforme u fiskalnoj sferi (jačanje fiskalne discipline, smanjenje poreznog opterećenja rada, povećanje fiskalne odgovornosti i sl.)

- ✓ reforme javne i lokalne uprave
- ✓ reforma pravosuđa

- ✓ reforme na tržištu rada
- ✓ reforme obrazovnog sustava i reforme koje djeluju na istraživanje i razvoj

- ✓ promjene poslovnog okruženja
- ✓ privatizacija i restrukturiranje trgovačkih društava u vlasništvu države

▪ **Prioritet sada - reforme koje ohrabruju investicije i zapošljavanje pa i u kratkom roku mogu imati pozitivne učinke**

- ✓ promjene poslovnog okruženja
- ✓ privatizacija i restrukturiranje trgovačkih društava u vlasništvu države

... usporedo s time, s učincima u dužem roku

- ✓ reforma javne i lokalne uprave i
- ✓ reforma pravosuđa

Strukturne reforme – koji su prioriteti?

Zašto su neophodne promjene poslovnog okruženja?

- *Global Competitiveness Report 2014–2015* – Hrvatska ukupno 77./144, 87./144 u pogledu kvalitete institucija, 141./144. u pogledu regulatornog opterećenja
- *OECD Indeks regulacije tržišta proizvoda 2013.* – Hrvatska najlošije plasirana članica EU-a (visok udio državnih poduzeća i uplitanja države u mrežnim sektorima, administrativne prepreke start-up tvrtkama, visoke prepreke stranim izravnim ulaganjima)
- *Doing Business Svjetske banke 2015.* – Hrvatska 65./189, 27. članica EU-a
- Izvješće Europske komisije za Hrvatsku – glavni izazovi za Hrvatsku vezani uz poslovno okruženje: promjenjivost propisa, visoko administrativno opterećenje, niska transparentnost i predvidljivost u radu administrativnih tijela, dugotrajni sudski postupci
- ulazak i izlazak tvrtki s tržišta u RH ima iznenađujuće negativni doprinos rastu! – regulacija ne omogućuje učinkovitu tržišnu selekciju trgovačkih društava

	ULAZ NOVIH TVRTKI NA TRŽIŠTE	IZLAZAK TVRTKI SA TRŽIŠTA
RH	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 5,5 % novih tvrtki ulazilo u prosjeku na tržište svake godine (2008. – 2012.)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 6,5 % tvrtki u prosjeku izlazilo sa tržišta svake godine
EU-10	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 9 – 18 % novih tvrtki ulazilo u prosjeku na tržište svake godine (2008. – 2012.)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 7 – 26 % tvrtki u prosjeku izlazilo sa tržišta svake godine

Strukturne reforme – kako ih provoditi?

- Što prije, to bolje
- **Kredibilnost** – ključna u uvjetima neizvjesnosti;
  - nositelji reformi moraju im biti posvećeni
  - reforme se moraju komunicirati na jasan, konzistentan način,
  - većinu teških aktivnosti provesti na početku,
  - pričati o njima tek kada ih se doista namjerava provesti
  - kod dizajniranja reformi nužno je konzultirati se s privatnim sektorom
- **Odabir vrste reformi** –
  - dobro dizajnirane, upakirane i s jasnim vremenskim slijedom,
  - one koje minimiziraju kratkoročne troškove: reforme koje smanjuju „uska grla“ s kojima se suočavaju investitori, reforme u sektoru usluga
- **Kombiniranje s drugim reformama**
  - strukturne reforme su neophodne kao podrška fiskalnoj konsolidaciji